

Alavere kooli leht

MÄGRA-MIKU

POSTIPAUN

21.02.2009

nr 2 2009/2010 õa

SEEKORD KOOLILEHES:

VANAD JA TÄNAPÄVASED
JÕULUKOMBED,
OMALOOMING: 4. KLASSI
LUULETUSED,
JÕULUJUTT;
VANARAHVA USKUMUSED,
KÜSITLUS,
JÕULURISTSÕNA,
JÕULUTERVITUSED

JÕULUD

Jõuluaeg on tore: päkapikud käivad ja saab head ja paremat. Päkapikud on nagu väikesed kääbused, neil on verevad riided ja müts. See on kõik nii müstiline, kuid tõsi. Jõuluõhtul, 24. detsembril tuleb jõuluvana ja jagab luuletuste ja laulude vastu kinke. Jõuluvanal on ilus puhmashabe ja mõnikord väikesed lapsed sikutavad sealt väikese tuustikese ära.

Jõulude ajal on küll külm ja pakaseline, aga see-eest salapärane. Kunagi ei tea, millal saad palliga või kukud jäise tee peal.

Kui jõulud läbi, tuleb kolmekuningapäev ja kuusk viiakse välja.

Hendrik Kalme (5. klass)

NATUKE VANADEST JÕULUKOMMETEST...

Jõulude nimetus pärineb muinas-skandinaavia keelest. Jõuludel ei ole mingit algset seost ristiusuga ning ta on vanem kui ristiusk Läänemere kallastel.

Jõuluaga saabus toomapäevaga (21. detsembril). Algas jõulutoitude valmistamine, pandi käima õlu, tehti pühade-eelne suurpuhastus.

Jõululaupäevaks pidid olema lõpetatud välised tööd, lakke riputati kroonid, tuppa toodi jõuluõled ja lõikusaja esimene või viimane viljavihk. Õlgedel mängiti jõulumänge. Selle järgi, kui palju õlgi lakkeviskamisel partele üles jäi, ennustati järgmise aasta viljasaaki. Jõuluõöl söödi mitu korda, et toitu jätkuks, ööseks jäeti koju tulnud hingedele toit lauale.

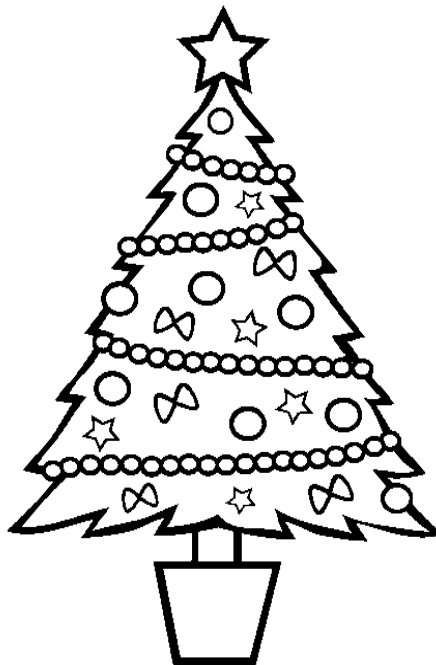
Aknad kaeti vaimude eest, laudas anti loomadele leiba.

Jõulukuuse komme tuli taluperedesse mõisate ja koolide vahendusel Saksamaalt ning kodunes 20. sajandiks. Ehitud kuuske hoitakse toas tavaliselt jõululaupäevast kolmekuningapäevani.

Külaskäimine algas teisel jõulupühäl. Sellest ajast kuni kolmekuningapäevani (6.

jaanuar) käisid perest perre ka näärisokud. Seljas pahupidi kasukad, soovisid nad majarahvale õnne ja edu ning said selle eest mitmesuguseid ande. Tänapäeval käib jõuluajal ka jõuluvana, kes ise kingitusi toob. See üldlevinud komme sai Eestis tuntuks 20. sajandi esimese veerandi lõpuks.

Näärid kujunesid

eraldi pühaks seoses aasta alguse määramisega 1. jaanuarile 1691. aastal. Nimetus ise pärineb alamsaksa keelest (*ni jar* - uus aasta). Et näärid paiknevad jõulupühade järel ja jõuluaja keskel, on neid nimetatud ka teisteks jõuludeks. Vana-aasta kombestik kattus suurel määral jõuluõhtu omaga, oli aga rõõmsameelsem ja vähem pühalik. Kommete

lisandus inimsaatuse ennustamine. Valati õnne, ennustati mehelesaamist kukele viljateri või koerale konte valida andes jne. Uue aasta esimesel päeval käidi külas ja sooviti õnne. Kui esimesena soovis õnne meesterahvas, pidi see tooma õnne kogu aastaks, naisterahvas tähendas halba. Mõnel pool visati naiskülalisele vanad pastlad kaela või tuhka järele.

Kogu Eestis usuti, et mida sel päeval tehakse, seda tehakse aasta läbi. Tähine nääriöö ennustas rohkearvulist loomade sündi, härmas mets viljarikast aastat jne.

Jõulude viimasel pühäl, kolmekuningapäeval, käidi talust tallu aega veetmas, mängiti jõulumänge, joodi õlut ja lõpetati jõulutoite. Jõuluõled tuli välja viia ning vokid lagedale tuua.

Saartel ja rannikualadel oli jõulude lõpuks nuudipäev (7. või 13. jaanuar). Nuudipäeval tööd ei tehtud, mehed käisid perest perre ja lõid õlest nuutidega pühad välja, maitsesid õlut ja viisid õllenõude punnid kaasa.

Allikas:

http://www.miksike.ee/documents/main/lisa/pidu/joulud/vanadest_kommetest.htm

MINU PERE JÕULUKOMBED

Meie otsime endale metsast ilusa kuuse ja paneme selle õue. Siis me ehime kuuse kenasti ära.

Jõulude ajal küpsetame me piparkooke, rohkem läheb piparkoogitainast suhu kui plaadile. Jõululaupäeval katame laua ja kogu pere hakkab sööma. Laual on verivorstid, kapsas, kartul, kartulisalat jne.

Õhtul jääme ootama jõuluvana ja kinke. Mina käin tihti piilumas, kas kingid on juba toodud, kuid iga kord magan ma selle hetke maha. Kui kingid on kuuse all, toon ma need ära ja siis hakkame luuletusi lugema. Mina mängin alati jõuluvana, sest siis saan ma

natuke oma kinki piiluda, aga mitte palju. Ma loen iga kord kõige viimasena, seni kuulan teiste luuletusi.

Kristin Laidalu
(5. klass)

Meie peres peetakse jõule pere seltsis. Meie toome kuuse tuppä enne

jõululaupäeva ja lapsed ehivad selle. Jõuluks teeme tavaliselt ise verivorsti. Lapsed küpsetavad piparkooke ja ema küpsetab liha, mille eelmisel õhtul marinaadi on pannud. Jõulude ajal on meil kombeks küpsetada ka leiba, ema teeb veel seakujulise leiva, mida me nimetame jõululeivaks.

Meie pere lapsed käivad ka jõululaupäeva õhtul väljas jõuluvana otsimas, aga kui me tuppä tuleme, on kingid kuuse all. Kõigepealt me sööme ja siis jagame kingid.

Janelyn Aaso
(5. klass)

OMALOOMING

8. detsembril käisid 4. klassi õpilased Anijal jõulumaal. Kõigest sellest, mida jõulumaal sai kogeda ja tunda, näha ja teha, vormisid õpilased luuletused.

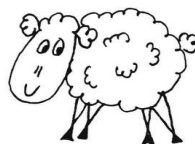
JÕULUMAA
Mark Mättik

Jõulumaal sai käidud, Austraalia lumes möllatud ja lumepalle visatud. Piparkooke kaunistatud ja hea maitsta lastud. Seal kohtasime jõulutaati, kes magas lõunast saati. Meisterdasime endale sõbra, kes sai nimeks Miku. Laheda jõulukingi sai kaasa. Vaatasime lambaid ja kostitasime neid hea paremaga.

**JÕULUMAAD
KÜLASTADES**
Anett Mättik

Jõulumaal sõime piparkooki ja kõrvale jõime külma jooki. Austraalia lumes sai möllatud ja palju ringi hullatud.

Tegime seal sokiloomi muust me enam üldse ei hooli. Söotsime aias ka lambaid üks neist näitas meile hambaid.

**JÕULUVANA
JÕULUMAAL**
Janeli Lember

Käisin täna jõulumaal, päkapikke täis oli saal. Jõuluvana hiljaks jäi, aga rohkem asju tõi.

Laulsime seal „Aisakella“, väga hästi tuli välja. Selle eest saime väikse paki, mina sain kinkekaardi.

REIS JÕULUMAALE Anete-Grete Jõgi

Kell pool kaksteist meie kooli ees seisis buss millel kiri „Rinaldo reisirid“.
Algklasside lapsed kõik läksid peale, et sõita koos Anija jõulumaaale.

Meie lõime lumes lulli ja jõulutaat meile kinkis trips-traps-trulli. Oli vaja veel lambaid sööta, sest et lapsedki ei saa läbi tööta.

Vabastasime end jalanõudest ja jopedest ning hakkasime tegema nukke sokkidest. Hiljem valmistasime piparkooke ja maiustasime magusjooke.

Pea saabus aeg, et koju sõita ja teeb peal sõpra trips-traps-trullis võita. Buss seisis pool kolm taas kooli ees ja meil kõigil ees oli kodutee.

PÄKAPIKK KÄREDAL PÄEVAL

Elas kord üks päkapikk, kelle nimi oli Päka. Päka oli sama pikk kui põialpoiss, aga sama paks kui härjapõlvlane. Päkale meeldis väga lugusid välja mõelda.

Ühel päeval nägi Päka väljas vanataati. Ta läks välja ja kutsus taadi tuppa. Selle taadi habe oli puhmas, tema nimi oli Jõuluvana.

Jõuluvanaga oli juhtunud väga kurb lugu. Ta päkapikud jäid vanaks ja tahtsid pensionile minna. Nii jäi taadikene üksi. Päka mõtles pikalt ja ütles Jõuluvanale, et tema hakkab ise jõulutaadi päkapikuks. Taadil oli selle üle väga hea meel. Ta palus, et Päka hakkaks lastele komme viima.

Ühel päeval, kui Päka läks tööle, oli väljas käre pakaseline ilm. Ta pani saapad jalga ja läks läbi krõbekülma lume. Päka pidi

ju õhtuks kohale jõudma. Ta läks läbi paksu kuusiku, mis oli nii haljas ja roheline. Ühtäkki nägi ta väikest põdrakest, kelle nimi oli Rudolf. Rudolf ütles Päkale, et otsib Jõuluvana, sest ta oli kuulnud, et ka põdrad

läksid pensionile. Päka mõtles ja ütles: „Tule minuga kaasa, ma käin laste juures ära ja siis läheme koos jõulutaadi juurde.“ Metsas eksisid Päka ja Rudolf ära, aga seenevana aitas nad jälle õigele teele.

Oli jäänud veel paar kilomeetrit minna, kui Päka nägi üht imeilusat kuuske ja mõtles: „Kui pärast laste juurest tagasi tuleme, viime selle kuuse Jõuluvanale!“ Nii nad tegidki.

Praegugi käib päkapikk Päka ringi ja ärge arvake, et neid pole olemas. Nad on ja see on väga hea!

Janelyn Aaso (5. klass)

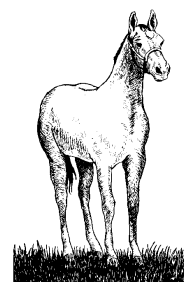
VANARAHVA USKUMUSI

* Toomapäev (21. detsember) on talve algus. (Nõo)

* Toomapäev – enne jõulu toomas koputab kepigaga veekaaned üle, vaatab, kas ilm on kindel. (Vastseliina)

* Vanad inimesed ütlesid, et kui toomapäev tuiskab, siis tuiskab talve läbi. (Karja)

* Toomapäa saavad jõulu

värvavad lahti tehtud taevataadi poolt. **(Pühalepa)**

* Toomapäeval kõnelevad ka loomad. Kord ütelnud hobune teistele loomadele, et peremees sureb pea ära. Peremees kuulnud seda, saanud sarnase ennustuse pääle nii pahaseks, et tapnud hobuse ära. Kuid see ei päästnud siiski teda – ta suri pea. **(Rõuge)**

* Iga jõulu- ja iga uueaasta hommikul antakse loomadele, igale loomale üks käär

üle leiva. Perenaine, olgu ta muidu nii kitsi kui tahes, siis ikka läheb, suur kuhi leivaviilukaid süles, lauta. Lammastele antakse tükiviisi, neid on palju ja nad muidu nabivad ära üksteise eest. Aga suuremad loomad, hobused ja veised, saavad igäüks oma kääru. **(Kursi)**

* Jõulu- ja uueaasta öösi peab inimene öö läbi üleval olema, siis on ta aasta otsa virk ja vähe-magaja. **(Lääne-Nigula)**

Allikas:

<http://www.miksike.ee/documents/main/elehed/3klass/4rahva/elutuba/3-4-16-2joulukom.htm>

MIS TEEB SINU JAOKS JÕULUD ILUSAKS?

õp Tiia Kroonmäe: Lumi. Lumi. Lumi.

Anett (4. klass):

Lumi, jõuluvana tuleb, saab kingitusi ka.

Getrin (3. klass):

Lumi ja päkapikud.

Janely (4.

klass):Lumi, kuusk, kingitused.

Rain (9. klass):

Sille.

Marten (7. klass): Vaheaeg.

Hendrik (5. klass): Jõulumeeleolu ja lumi ja lumememmed, mida saab ehitada.

Carina Maris (1. klass): See, et jõuluvana tuleb.

Reelika (8. klass): Kui pere on koos ja väljas on pehme lumi :)

M.T.

Viola (7. klass): Lumi ja jõuluvana.

Signe (5. klass):

Jõuluvana ja kingid.

Sven (3. klass):

Jõuluvana ja kingid.

Jane (9. klass):

Lumi, ehitud kuused ja kingitused.

Rait (6. klass): Kui

lumi on maas ja saab palju kinke.

Karl (6. klass): Kui lumi on maas.

Iris (2. klass): Jõuluvana, kui lund sajab ja saab palju kingitusi

Kaimo (1. klass): See, kui sajab lund, saab kinke.

M.T.

Küsitlesid **Kerli Laidsalu** ja **Kalli Mätlik**.

PALVE MEIE LAPSELE

- ✓ Väljenda oma tundeid – ootust, rõõmu, armastust nii, et teine inimene seda mõistaks ja tunneks.
- ✓ Mõttele, kui suur rõõm on sul oma sõpradest.
- ✓ Püüa kõigi kaaslastega rõõmsalt ja sõbralikult koos tegutseda.
- ✓ Jaga teistega oma asju, see teeb rõõmu kõigile.
- ✓ Palu andeks, kui oled teinud kellelegi haiget, kui oled kedagi kurvastanud. See rõõmustab sinu enda ja juuresolijate südant.
- ✓ Kui teine vajab abi, siis paku seda. See teeb rõõmu mõlemale.
- ✓ Oska tunda rõõmu toidust, mida sa igapäev sööd. Täna toidu eest, kõigile kogu maailmas seda ei jätku.
- ✓ Tunne rõõmu sellest, et sul on oma kodu. On neid, kelle seda ei ole.
- ✓ Tunne rõõmu sellest, et sul on vanemad, vanavanemad, õed, vennad. Sa võid olla nendega koos. Kõik seda teha ei saa.
- ✓ Ole rõõmus, et sa oled terve. Püüa oma tervise eest hästi hoolt kanda. Aita neid, kellel seda rõõmu ei ole.

Allikas: Imbi Muhel „Meie lapse jõuluraamat“.

ENNEVANASTI JÕULUÕHTUL

Eino Tali

Õuekuuse käharad oksad olid hästi härmas. Pereisa rõõmustas: “Seda see tähendab, et uus aasta tuleb hea vilja - aasta.” Õhtuhämarus heitis lumele pikki mustendavaid varje. Talutares aga oli juba päris pime. Pereisa seadis lae all petrooleumilambi põlema ja ütles vanemale pojale: “Eks too nüüd näärivad tupp!” Poeg tassis õlekoo tupp ja laotas põrandale laiali...

Kui perel olid õhtused tööd toimetatud, istusid vanemad inimesed õlgedele jalgu sirutama ja juttu puhuma. Noored poisid hakkasid jõudu proovima: veeti vägikaigast ja tõmmati sõrmkooku. Lapsed hullasid õlgedes niisama lusti. Pere-ema tõi lauale näärivotid. Pannil aurasid krõbedaks praetud tanguvorstid. Kaussides olid lihakamakad, hapukapsapuder, kaalilohud ja koorega kartulid. Äsjakupsetatud suur leivapäts ja väikesed näärivad olid tulised ja lõhnasid magusalt. Näärivad olid imeliku kujuga: mõni oli nagu keerdus torn, mõni jälle meenutas paksu põrsast. “Tulge nüüd sööma!” kutsus pere-ema.

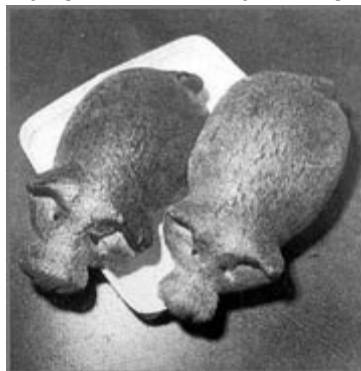
Komme nõudis, et pereisa sööks näärivotul seitse korda. Siis pidi uuel aastal kasvama vili nagu müür. Kogu näärivotuks ja -

ööks jäeti toit lauale. Siis pidi kogu perele toitu jätkuma terveks aastaks.

Kesköö paiku murdis pereisa näärivadest tükikesi perele maitsta. Ikka selleks, et uuel aastal oleks õnne inimestel ja kariloomadel.

Pereisa viis hobustele kaeru. Pere-ema viis lehmadele ja lammastele leiba. Vanem poeg upitas tarekatusele teradega viljavihu, et hommikul oleks lindudel toidupoolist võtta. Sel ajal mängisid väiksemad poisid ja tüdrukud ringmängu. Pere-ema tuli tupp ja ütles: “Taevast on selge ja siravaid tähti täis. Uuel aastal saame palju õunu ja marju.”

Äkki kostis õuest kellakõlinalat, mökitamist ja kilkeid. Tarekust prahvatas lahti ja tupp tormasid näärivad ja näärivad ning trobikond teisi külapoisid ja tüdrukuid. Üksteise võidu hüüti: “Tere hommikust, näärivad! Uuele aastale head õnne!” Näärivad oli pahupidi pööratud kasukaga. Keerdus sarvedega sokupea oli puust, kaelas karjakrapp, sabaks vana saunaviht. Ka näärivad oli pahupidi kasukaga, nokaks pikavarreline puukulp. Sock hakkas poisid ja

tüdrukuid puksima, kurg nokaga toksima. Kes vopsu külge sai, pidi uuel aastal olema hästi virk.

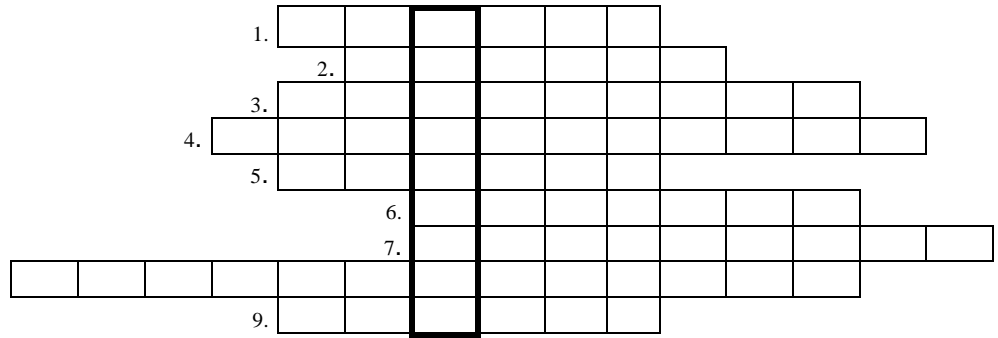
Pereisa andis külalistele kalja ja mõdu juua. Pereisa sidus soku sarvede ja kure noka külge paari uhiuusi kindaid kingituseks.

Lõbus nääriõhtul kestis tükk aega. Siis läksid külalised teise peresse head uut aastat

soovima. Viimane, kes välja läks, kirjutas kriidiga uksele uue aasta numbri. Nüüd oli lõbus nääriõhtu läbi ja pere heitis õlgedele magama. Pereisa keeras laelambis tule pisikeseks, ise lausudes: "Las jääb ööks otsaks põlema, siis on ka uuel aastal valgust ja rõõmu."

Lahenda ristisõna eelneva teksti põhjal.

1. Mis esemed sidus pereisa soku sarvede külge?
2. Milliste okstega kuusk tähendab head vilja-aastat?
3. Kes kandis nääriõhtul tagurpidi kasukat?
4. Milline lamp valgustas talutare?
5. Mitu korda pidi pereisa nääriõhtul sööma?
6. Millel puhati jalgu ja hullati?
7. Kellele viis pereisa kaeru?
8. Mida sooviti pererahvale?
9. Kuhu jäeti toit terveks nääriõhtuks?

JÕULUTERVITUSED

*Paksust metsast meie
pärast*

toodi teda siia.

*Ta ei kasva meie pärest
suureks mitte iial.*

Tervitan Mirjamit!

Elina

Tervitan oma klassikaaslast, soovin neile häid jõule ja head uut aastat!

PS. Tulge juba varakult kooli tagasi. Vaadake endi kottidesse!

7. klassi päkapikk

*Tervitan jõuluvana ja
soovin häid jõule!*

Toivo

Tervitan Elinat, Liisut, Merilyt, Violat, Martat, Mirjamit, Carolit ja kõiki Alavere kooli õpetajaid. Soovin teile häid jõule ja head uut aastat!

Marian

Ma soovin Elisabethile häid jõule!

Kaili

Ma soovin, et Svenil oleksid
head jõulud!

Aleks

***Päkapikk tervitab kõiki
Alavere kooli õpilasi!***

Soovin oma klassikaaslastele
häid jõule!

Karl

Aasta otsa kestis aasta,
aga nüüd on aasta läbi.
Seda aastat me ei taasta,
mis on läbi, see on läbi.

Aasta otsa kestis aasta,
aga nüüd on aasta otsas.
Seda aastat me ei taasta,
mis on otsas, see on otsas.

Pole hullu, tuleb uus
juba jaanuarikuus
nagu mullu.

Häid jõule koolile soovib Janelyn!

Kuuse jaoks ei ole vaja
väga palju ehteid.
Tema ootab lahet maja,
rõõmu, mis on ehtne.
Paksust metsast meie
pärast
toodi teda siia.

Ta ei kasva meie pärast
suureks mitte iial.

Mina tervitan 3. klassi päkapikku.

Silleriin

Tervitan meie kooli direktorit, õp Rennat!

Silleriin

Tervitan oma klassikaaslasi!

Elvo

Mina tervitan 3. klassi,
kaasa arvatud õp Maimu Lassi!

Kaili

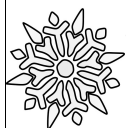
Soovin oma kallitele sõbrannadele Kerlile,
Kallile, Carmenile ja Janele ilusaid jõule!

Häid jõulupühi Kailile, Janetile ja
Silleriinile.

Getrin

***Häid jõule, Lontu, Oskar, Pitsu, gupid,
minu pere ja sõbrad ning
Alavere kooli õpetajad!***

Soovid on väikselt Ingliseelt

Soovin häid jõule kogu koolile!

Kimberly

Tervitan õp Maimut ja
oma klassi
poisse ja tüdrukuid.

Getrin

**Mina soovin Aleksile, et ta oskaks
jõuluvanale luuletust lugeda!**

Soovin kõigile häid jõule ja mingi teil ka
edaspidi hästi!

Signe